

BULLETIN

SLOVENSKEJ BOTANICKEJ SPOLOČNOSTI
pri Slovenskej akadémii vied

Ročník 7
Číslo 1

Botanická konferencia vo Viedni

V dňoch 9.-14. septembra 1984 sa uskutočnila vo Viedni za predsedania prof. F. Ehrendorfera botanická konferencia, organizovaná Nemetskou botanicou spoločnosťou /DBG/ a Spolkom pre užitú botaniku /VAB/, na ktorej sa zúčastnilo 550 odborníkov z 11 krajín. Súčasťou akcie boli exkurzie do alpskej oblasti v okolí Salzburgu a do panonskej oblasti v okolí Viedne.

Prednáškový program sa okrem troch spoločných prednášok o histórii botaniky vo Viedni, symbiózach olejnatých rastlín, faktoroch ich vývoja v priestore a čase a molekulárnej biologie fotosyntézy, členil na viaceré paralelne prebiehajúcich blokov. Okruhy diskutovaných problémov boli nasledovné: Genóm a chromozómy - organizácia a evolúcia; Organizácia a expresia dedičnosti v plastidoch a mitochondriách; Fotosyntéza; Chemoregulácia vývoja; Transportné procesy cez rastlinné bunkové membrány; Rastlinné in vitro kultúry; Pôda a rastlina; Sekundárne obsahové látky - rozšírenie v rastlinnej ríši a ekologický význam; Základy a pracovné metódy botanickej systematiky; Fykológia; Biológia a systematika lišajníkov - symbioza medzi mykologiou a fykologiou; Morfológia cievnatých rastlín včítane kvetnej ekológie; Ultraštruktúra, vývoj a funkcia steny peľových zrníkov; Biológia a evolúcia tropických drevín; Problémy flory a vegetácie v mediteránnej oblasti; Mapovanie biotopu a krajinná ekológia /rašeliniská/; Fyziológia stresu; Fytopatológia; Biológia poloparazitných krytosemenných rastlín.

Súbežne sa v priľahlých priestoroch premietali odborné filmy a viaceré vydavateľstvá sa prezentovali bohatou expozíciou odborných publikácií.

Súčasťou konferenčných materiálov bol zborník súhrnov prednesených referátov, do ktorého môžu záujemci nahliadnuť u účastníčok akcie. Celá akcia bola organizovaná na vysokej odbornej aj spoločenskej úrovni. Aj touto cestou ďakujeme vedeniu ÚEFE (PEV SAV a Predsedníctvu SBS pri SAV za podporenie účasti na konferencii.

RNDr. E. Kmetová, CSc.

RNDr. K. Zahradníková, CSc.

Kosodrevina na Sokolci /pohorie Trábeč/ ?

Výskyt tohoto horského druhu v pohorí, ktoré zďaleka nedosahuje ani 1000 m n.m., sa zdá byť celkom pochybný. Veď Pinus mugo Turra sa v slovenských Karpatoch vyskytuje vo vyššom horskom pásme, v nadmorských výškach nad 1000 m, hromadne medzi 1400 až

1700 m a výškové maximum dosahuje v Termosmrečinovej doline pri 2054 m n.m. /porov. Blattný a Šťastný, 1959/. Podľa Flory Slovenska, zv. II, 1966 tvorí rozsiahle porasty v Tatrách, Nízkych Tatrách a v Krivánskej Malej Fatre, ostrovkovite a ojedinele sa vyskytuje v okresoch Slovenské rudohorie, Muránska plošina, Veľká Fatra, Západné Beskydy a Spišské pohorie. Z Tríbeča ho neuvádzajú ani Benčať a spol. v monografii o rozšírení drevín v pohoriach Tríbeč a Pohronský Inovec /Acta dendrobiologica 5, 1982/. A predsa na juhozápadnom výbežku Sokolca /kota 799 m n.m./ sme potvrdili správy vyvolávajúce pochybnosti o ich serióznosti. Stalo sa tak počas V. okresného tábora ochrancov prírody v júli 1984, ktorý sa konal v Hlbokej doline, na lúčke pri horárni Krížne cesty, neďaleko od vrchola Sokolca a niekoľko minút cesty od lokality kosodreviny.

Na kremencových skalách na bočnom vrcholku Sokolca sme zistili 6 skupín kríkov, ktoré dosahovali nasledujúce rozmery: 0,5x0,3 m; 0,8x0,6 m; 1,0x1,0 m; 2,5x2,0 m; 3,0x2,0 m; a 1,5x1,0 m. Výška kríkov sa pohybovala medzi 0,8 a 0,9 m, nikdy nepresiahla 1 m. Na kríkoch sme zistili i nezrelé šišky, pomerne v hojnom počte. Pinus mugo tu rastie spolu so zakrpatenou Picea abies, Quercus petraea, Betula pendula a bylinami Avenella flexuosa, Fragaria vesca, Cardaminopsis arenosa, Solidago virgaurea. Na skale pri južnom ukončení jz výbežku Sokolca sme zistili ešte jeden malý krík o rozmeroch 0,4x0,3 m v blízkosti porastov Spiraea media a Rosa pimpinellifolia.

Nepochybne ide o sekundárnu lokalitu, hoci sa tu druhu darí /súdiac podľa tvorby plodov/. Kosodrevina je plodná v 6.-10. roku a šišky zostávajú po dlhú dobu na rastline. Preto tu musela byť vysadená alebo zavlečená pred 6-10 rokmi. Zďaleka sa nejedná o výškové minimum druhu - to je v doline Obšivanka pri Terchovej vo výške 680 m n.m.

Zostáva však zodpovedať na otázky kto, kedy a prečo, z akých pohnútok sem vysadil tento horský druh. Za prípadné informácie bude autor tohoto príspevku veľmi povďačný.

P. Eliáš

Personálie

V prvom polroku oslávia významné životné jubileum títo členovia Slovenskej botanickej spoločnosti:
Doc. Ing. T. Antoš, CSc. /9.4.1925/, Ing. L. Čierna /14.5.1925/, RNDr. J. Gergel /2.4.1935/, RNDr. A. Kácha /13.5.1935/, RNDr. A. Kriesl /17.6.1925/, Ing. J. Labanc, CSc. /31.1.1935/, p.b. A. Oberländerová /25.1.1935/, RNDr. D. Paulíková /4.2.1925/, RNDr. P. Pitoniak /24.3.1925/, Ing. F. Simančík /12.6.1935/, Ing. J. Terray /10.2.1935/, Ing. I. Tomaško, CSc. /17.3.1935/, Ing. I. Vološčuk /21.1.1935/, Ing. V. Závodný /19.1.1935/, Ing. L. Žila, CSc. /8.3.1935/.

Jubilantom prajeme pevné zdravie a tvorivé úspechy.

Ing. Juraj Labanc, CSc. - päťdesiatročný

Ing. Labanc sa narodil 31. januára 1935 v Košiciach. Po matu-

rite študoval na Vysokej škole lesníckej a drevárskej vo Zvolene. Do roku 1967 pracoval na Ústave pre hospodársku úpravu lesov, od r. 1967 pracuje v Arboréte Borová hora VŠLD vo Zvolene, v súčasnosti ako zástupca riaditeľa. V roku 1983 mu bola udeľená hodnosť kandidáta poľnohospodársko-lesníckych vied.

V Arboréte Borová hora vedie úsek skleníkov a školiek, teda práce súvisiace so zaobstarávaním a rozmnožovaním rastlinného materiálu. V rámci vedecko-výskumnej činnosti sa venoval štúdiu premenlivosti lípy na Slovensku, hybridizácii foriem vybraných druhov drevín, overovaniu použiteľnosti vybraných taxonov dekoratívnych drevín v rôznych prírodných podmienkach.

Ing. Labanc je činný aj na poli politicko-organizačnom. Je členom poradného zboru pre botanické záhrady pri Min. kultúry ČSR, členom Biologickej komisie pri ODPM vo Zvolene, predsedom záujmového krúžku kaktusárov pri Arboréte Borová hora, členom koordinačného výboru slovenských kaktusárov. Je členom BSP s právom nosiť zlatý odznak. Aktívne sa zapája do činnosti pobočky SBS vo Zvolene.

Do ďalších rokov želáme nášmu jubilentovi veľa zdravia a spokojnosti na pracovisku aj v rodinnom živote.

Doc. Ing. M. Križo, CSc.

RNDr. Pavol Pitoniak - šesťdesiatročný

V marci tohto roku oslávi svoje životné jubileum RNDr. Pavol Pitoniak. Narodil sa 24. marca 1925 v Granč Petrovciach. Po absolvovaní učiteľskej akadémie a Vyššej pedagogickej školy v Prešove, nastúpil svoju učiteľskú dráhu najskôr na ZDŠ pre nevidiacich v Levoči a neskôr na ZDŠ v Sečovciach. Pedagogickú činnosť vykonával 20 rokov. Avšak láska k prírode a hlavne k botanike bola silnejšia a tak popri svojich pedagogických povinnostiach začal externe študovať na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Po jej skončení nastúpil do Botanickej záhrady v Bratislave, kde pracuje až doteraz ako samostatný odborný pracovník. Tu začína jeho druhá časť života, ktorú zasvetil botanike. Venoval sa hlavne flóre Dreveníka, Sivej Prady, Slovenského raja a v poslednom čase flóre Franíska. Záslužná je aj jeho lektorská činnosť.

Kolektív spolupracovníkov praje RNDr. P. Pitoniakovi do ďalších rokov pevné zdravie, veľa životného optimizmu, pracovného elánu a úspechov v osobnom živote.

Zuzana Dúbravcová

Ing. František Simančík, CSc. - päťdesiatročný

Ing. Simančík sa narodil 12. júna 1935. Po absolvovaní kežmarského gymnázia študoval na lesníckej fakulte VŠZ v Brne. Po skončení vysokoškolského štúdia pracoval 3 roky vo Vojenských lesoch v Kežmarku a v r. 1961 prešiel do Arboréta Mlyňany. Tu vyústila jeho intenzívna vedecká práca v kandidátskej dizertačnej práci "Štúdium príčin zábran klíčenia semien s kľúčnym kľúdom". Od r. 1971 dosiaľ pracuje ako vedecký pracovník vo výskumnej stanici Výskumného ústavu lesného hospodárstva v Liptovskom Hrádku.

Jubilantov záujem o semenárstvo a škôlkárstvo lesných drevín má veľmi široký záber nielen v teoretickej, ale aj v praktickej oblasti. Publikoval vyše 60 pôvodných vedeckých prác a rovnaký počet populárno-vedeckých článkov, je spoluautor 6 knižných publikácií, predložil a obhájil 15 záverečných prác a aktívne sa zúčastnil na mnohých vedeckých konferenciách doma aj v zahraničí. Významnou súčasťou jeho činnosti sú realizované zlepšovacie návrhy a navrhnuté a realizované nové stroje a technológiu. Zvlášť významné je vypracovanie a overenie originálnej technológie výsevu semien na papierové folie a dočistovanie semien, ktoré našli ohlas aj v zahraničí.

Ing. Simančík sa veľmi angažuje v odborných komisiách - okrem iného je predseda celoštátnej komisie pre biológiu semien drevín pri Československej spoločnosti pre vedy poľnohospodárske, lesnícke, veterinárne a potravinárske (SAV - a v komisiách a orgánoch celospoločenských. Je členom BSP s právom nosiť strieborný odznak, obdržal podnikové vyznamenania a medaily.

Želáme nášmu jubilantovi, aby v dobrom zdraví realizoval ešte mnohé svoje predsavzatia tak v súkromnom živote ako aj na pracovisku.

Doc. Ing. M. Križo, (Sc.

Ing. Ivan Vološčuk, (Sc. - päťdesiatročný

Ing. Vološčuk sa narodil 21. januára 1935 v Akline /ZSSR, Zakarpatská Ukrajina/. Po maturite študoval na lesníckej fakulte VŠLD vo Zvolene, kde sa prejavil jeho záujem o botaniku do tej miery, že po skončení vysokoškolského štúdia mohol pracovať ako typolog na pobočke Lesoprojektu-UHUL vo Zvolene. Veľké skúsenosti získal pri typologickom spracovávaní lesov Bielych Karpát, Strážovských vrchov, Kováčovských kopcov, Nízkyh Tatier, Malej Fatry, Veľkej Fatry, Oravy a Slovenského rudohoria. Ďalšie vedomosti, hlavne teoretické, si doplnil postgraduálnym štúdiom. V r. 1982 obhájil na lesníckej fakulte VŠLD vo Zvolene kandidátsku prácu "Bukové jedliny na Slovensku".

Od r. 1974 pracuje náš jubilant na Slovenskom ústave pamiatkovej starostlivosti a ochrany prírody, najprv na správe (HKC Malá Fatra, potom na ústredí v Bratislave, kde usmerňuje činnosť lesného hospodárstva v chránených územiach Slovenska. V súčasnosti pracuje ako vedúci samostatného oddelenia na Ústredí štátnej ochrany prírody v Liptovskom Mikuláši.

Ing. Vološčuk je dlhoročným aktívnym členom SPS. Jeho vysoké odborné vedomosti a záujem o prírodu Slovenska a jej ochranu vyústili v niekoľkých knižných publikáciách a v mnohých vedeckých, odborných, populárnych, výchovných a vzdelávacích článkoch. Okrem vlastnej odbornej a organizačnej činnosti na pracovisku angažuje sa veľmi iniciatívne v Komisii (SAZ pre ochranu ekosystémov, v Komisii MAP - Biosférické rezervácie, ako aj v SZCPK, kde pracuje ako aktivista ÚV pre okres Dolný Kubín.

Životný optimizmus a cieľavedomosť získali nášmu jubilantovi veľa priateľov, ktorí mu želajú do ďalších rokov veľa zdravia, spokojnosti a úspechov v rodinnom kruhu aj na poli vedeckom a organizačnom.

Doc. Ing. M. Križo, CSc.

Ing. Leoš Žila - pätidesiatročný

V týchto dňoch si pripomína svoje životné jubileum člen fyziologickej sekcie našej spoločnosti Ing. Leoš Žila, (Sc., jeden z priekopníkov uplatňovania kauzálnych fyziologických metód /najmä pri štúdiu fotosyntézy a vodnej prevádzky/ v špecializovanom výskume kultúrnych rastlín. Jubilant sa narodil 8. marca 1935 v Roziciach, okres Frýdek-Místek. Po skončení gymnázia absolvoval špecializáciu šľachtenie rastlín na Vysokkej škole poľnohospodárskej v Brne a v Prahe. V rokoch 1958 až 1967 pracoval na šľachtiteľskej stanici v Kvetoslavove a venoval sa fyziologickým základom šľachtenia najmä záhradných rastlín. Potom prešiel na Výskumný ústav závlahového hospodárstva v Bratislave, kde mu bolo zverené vedenie laboratória základov fyziologie rastlín v závlahových podmienkach. Jeho snaženie smerovalo k optimalizácii závlahového režimu a jeho riadenia podľa výsledkov indikácie potreby vody v rastline. Jubilant je autorom a spoluautorom viacerých pôvodných a odborných prác, patentov a zlepšovacích návrhov.

Do ďalších rokov vedecko-výskumnej a organizačnej práce na novom pracovisku, odborovom výskume trustu Cukor-cukrovinky, ako aj v súkromnom živote prajeme všetci jubilantovi veľa zdravia a úspechov.

RNDr. V. Kozinka, DrSc.

Jarný prednáškový cyklus SES

V Bratislave, v zasadačej miestnosti na Sienkiewiczovej 1,
o 14.00 hod. /ak nie je uvedené inak/:

- 6.2. Ing.E.Hajnalová, (Sc.: Rastlinné zvyšky v archeologických nálezoch, dokumentujúce obchodné styky Bratislavy v stredoveku.
- 13.2. Doc.RNDr.J.Jeník, CSc.: Vplyv človeka na tropickú vegetáciu.
- 20.2. RNDr.S.Mochnacký: Segetálna vegetácia agrocenóz v južnej časti VSN.
- 27.2. RNDr.L.Mucina, (Sc.: Prirodzená vegetácia severnej Kórey.
- 20.3. Doc.RNDr.A.Murín, (Sc.: Sledovanie genotoxicity a fytoxicity in situ pomocou vybraných druhov lokálnej flory.
- 28.3. Algologický seminár, ÚEPE (BEV SAV, Dúbravská cesta 14, OPE /pracovňa dr.Hindáka, DrSc./, 14.00 hod.
- 3.4. RNDr.Ľ.Dostál: Novšie výsledky floristického výskumu východného Slovenska.
- 10.4. Kolokvium o vegetácii Plešivskej planiny. Začiatok o 9.00 hod. na Sienkiewiczovej 1.
-RNDr.E.Lisická, (Sc.: Lišajníky.
-RNDr.V.Rybárska: Machorasty.
-RNDr.A.Petrík: Nelesná vegetácia extrémnych skalnatých stanovišť.
-RNDr.Ľ.Dzubinová: Lúčne a pasienkové spoločenstvá.
-Doc.RNDr.I.Háberová, CSc.: Mezofilné, subxerofilné a xerofytne lesy a kriačiny.
-RNDr.L.Fajmonová, CSc.: Sutinové lesy.
-RNDr.J.Uhlířová: Bučiny.
- 12.4. Valné zhromaždenie SES. Veľká zasadačka, areál SAV-Patrónka Bratislava, o 10.00 hod.
- 17.4. RNDr.J.Navara, (Sc.: Význam plodenia v príjme vody jablone /Malus domestica Borkh./.
- 22.5. Deň fyziológie rastlín. Začiatok o 9.00 hod. na Sienkiewiczovej 1.

Exkurzia:

5.6.1985 sa uskutoční exkurzia do ŠPR Hlboče pri Smoleniciach. Doprava linkovými autobusovými spojmi ČSAD do Smoleníc /treba vystúpiť na 1. zastávke v Smoleniciach/. Pešo popri podniku "Rozvoj" k modrej turistickej značke. Zraz v kameňolome o 9.30 hod.

V Nitre. Fližší termín a miesto bude na pozvánkach, ktoré dodá pobočka v Nitre.

marec Ing.G.Juhásová, CSc.: Zástupcovia nižších húb na drevinách.

- apríl Doc. Ing. Z. Čromová, (Sc.: Liečivé rastliny.
máj Ing. A. Žajová, (Sc.: Morfogenéza ozimých pšeníc a jačmeňa.
Prednáška je spojená s exkurziou.
jún Ing. G. Čstrolucká, (Sc.: Charakter kvitnutia a plodnosť
hubov.

V Arboréte Mlyňany, zasadačka Ústavu dendrobiológie ČBEV SAV
vo Vieske n. Z. o 10.00 hod.

- 28.1. Ing. Rypák, (Sc., Ing. Kamenická, (Sc.: Možnosti využitia
pletivových kultúr v lesníctve.
prom. chem. Berta: Enzýmy a klíčenie semien.
11.2. Ing. Čuhásová, (Sc.: Hubové choroby drevín funkčnej zelene.
11.3. RNDr. Salaj, (Sc.: Metódy sledovania mrazuvzdornosti drevín.
22.4. Ing. Tábor: Rozšírenie, ekológia a biológia sempervirentov
na území ČSSR z aspektu ich použitia v sadovníckej praxi.
13.5. RNDr. Polvanský, (Sc.: Umelá hybridizácia druhov rodu
Castanea.
10.6. Ing. Benčať: Biomasa vybraných introdukovaných drevín.

Vo Zvolene, o 14.00 hod. v cvičebni KLP na 3. posch. bl. B.

- 16.1. Ing. L. Paule, (Sc.: Premennivosť zloženia monoterpénov bo-
rovce sosny /Pinus sylvestris L./.
13.2 Ing. J. Labanc, (Sc.: Systematika a ekológia kaktusov.
13.3. Ing. E. Križová, (Sc.: Primárna produkcia bylinnej vrstvy
v jedľobučine.
3.4. Ing. L. Paule, (Sc.: Izoenzýmový polymorfizmus populácií
smreka obyčajného /Picea abies Karst./ na Slovensku.
Dr. E. Comps, Dr. E. Thiebaut/Université de Bordeaux/: Poly-
morphisme enzymatique de l'hetre dans l'Europe.

Exkurzie a kurzy:

15. a 16. 5. 1985 Floristický kurz pre študentov stredných
škôl /B. Bystrica, Krupina, Zvolen a Žiar nad Hronom/.
Cvičebňa Katedry lesného prostredia 3. posch. bl. B,
začiatok o 8.00 hod.

V Košiciach, Botanická záhrada, Mánesova 23, o 15.00 hod.

- 6.3. Ing. V. Cravec: Ciele a realizácia základne pre rozvoj pes-
tovania liečivých rastlín na ÚRD v Novej Ľubovni.
RNDr. I. Hudec, (Sc.: Prírodné pomery a rastlinstvo Južnej
Indie.
17.4. Ing. V. Mikoláš: Taxonomicko-fytogeografické poznámky zo
štúdia rodu Crataegus na Morave.
RNDr. S. Mochnacký: Bioindikčná schopnosť burín.

Exkurzia na VSN 20. 4. 1985

Exkurzia do Slovenského krasu 18. 5. 1985